

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Ryński

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **A. C.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 19 stycznia 2016 r.,

wniosku pełnomocnika A. C. o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym postanowieniem

Sądu Apelacyjnego

z dnia 30 stycznia 2013 r.,

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w P.

z dnia 19 listopada 2012 r.

postanowił

- 1. na podstawie art. 542 § 1 k.p.k., art. 540 § 2 k.p.k. i art. 547 § 2 k.p.k. wznowić postępowanie w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 30 stycznia 2013 r., utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w P. z dnia 19 listopada 2012 r. – i uchylić wymienione postanowienia oraz umorzyć postępowanie w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 17 czerwca 2010 r.,**

- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. G. kancelaria adwokacka, kwotę 442,80 zł /czterysta czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy/, w tym 23 % podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie, jako obrońca z urzędu skazanego A. C., wniosku o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 30 stycznia 2013 r.,**
- 3. zarządzić zwrot A. C. kwoty 150 (sto pięćdziesiąt) zł uiszczonej tytułem opłaty od wniosku o wznowienie postępowania,**
- 4. kosztami postępowania w przedmiocie wznowienia obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 19 listopada 2012 r.,– na podstawie art. 75 § 1 k.k. - zarządził wykonanie wobec A. C. kary 2 lat pozbawienia wolności wymierzonej temu skazanemu wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 17 czerwca 2010 r. Podstawą tego rozstrzygnięcia było popełnienie przez w/w skazanego w okresie próby trzech kolejnych przestępstw umyślnych, za które został on skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w G. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Tym samym, w ocenie Sądu zostały spełnione przesłanki określone w przepisie art. 75 § 1 k.k., co w świetle zamieszczonej tam dyrektywy - obligowało do zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności wymierzonej w sprawie XVI K .../10.

Powyższe stanowisko podzielił Sąd Apelacyjny, który po rozpoznaniu zażalenia – utrzymał w mocy rozstrzygnięcie Sądu I instancji – także akcentując obligatoryjny charakter uregulowania zawartego w przepisie art. 75 § 1 k.k.

Obecnie, obrońca skazanego A. C. wystąpił z wnioskiem o wznowienie – na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. - postępowania w przedmiocie zarządzenia wykonania kary i uchylenie postanowień Sądów obu instancji dotyczących tej kwestii oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. w celu ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wniosku powołano się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 r., sygn. SK 9/10 (Dz. U. 2013, poz. 905), w którym ówczesne brzmienie

art. 75 § 1 k.k. uznano za niezgodne z Konstytucją RP w zakresie, w jakim przepis ten nie przewidywał możliwości odstąpienia od zarządzenia wykonania kary w sytuacji, gdy wobec skazanego ponownie orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania – jeżeli przemawiają za tym szczególne względy.

Prokurator Prokuratury Generalnej poparł to stanowisko i wniósł o uwzględnienie wniosku.

Sad Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego A. C. o wznowienie – na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. - postępowania w przedmiocie zarządzenia wykonania kary i uchylenie postanowień Sądów: Okręgowego i Apelacyjnego oraz przekazanie sprawy w/w Sądowi Okręgowemu w celu ponownego rozpoznania – zasługiwał na uwzględnienie. Jedną z przesłanek wznowienia postępowania wymienioną w tym przepisie jest sytuacja, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją przepisu, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie w postępowaniu mającym być przedmiotem wznowienia. Przywołany we wniosku wyrok Trybunału Konstytucyjnego zakwestionował swego rodzaju przymus stosowania rozwiązania zamieszczonego w ówczesnym brzmieniu przepisu art. 75 § 1 k.k. bez możliwości rozważenia realiów konkretnej sprawy i uwzględnienia szczególnych okoliczności, które przemawiają za rezygnacją z każdorazowego, automatycznego zarządzania wykonania kary w wypadku ponownego skazania za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności, w tym także – z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Konsekwencją była zmiana treści powołanego przepisu, która weszła w życie z dniem 4 kwietnia 2015 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 396). Wprawdzie we wspomnianym wyroku, Trybunał Konstytucyjny odroczył moment utraty mocy obowiązującej dotychczasowego brzmienia przepisu art. 75 § 1 k.k. w zakwestionowanym zakresie, ale w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2014 r. I KZP 30/13 wskazano, że „Sąd może nie stosować art. 75 § 1 k.k. w zakresie, w jakim Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 17 lipca 2013 r. (sygn. akt SK 9/10) uznał ten przepis za niekonstytucyjny, jeżeli obligatoryjny tryb zarządzenia wykonania kary wobec skazanego, co do którego w okresie próby orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,

prowadziłby do naruszenia Konstytucji RP w większym stopniu niż odstępianie od tego trybu, z uwagi na szczególne okoliczności sprawy” (OSNKW 2014/5/36). Zatem, nawet w okresie, kiedy przepis art. 75 § 1 k.k. jeszcze obowiązywał w brzmieniu dotychczasowym, uznawano za niezbędne uwzględnianie tych dodatkowych kryteriów, które wynikały z rozstrzygnięcia Trybunału. Z chwilą utraty mocy obowiązującej w/w przepisu - w zakwestionowanym zakresie - nie budzi wątpliwości zmaterializowanie się przesłanki wznowienia postępowania określonej w art. 540 § 2 k.p.k. Trafnie zatem prokurator Prokuratury Generalnej w swoim stanowisku wyrażonym w niniejszej sprawie, przywołał pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 marca 2015 r., sygn. akt II AKo 36/15 (OSA Kat. 2015 nr 2, poz. 7), zgodnie z którym niejako automatyczne przyjęcie przez sąd orzekający w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności, że rozstrzygnięcie takie jest bezwzględnie obligatoryjne w każdym wypadku popełnienia przez skazanego podobnego przestępstwa umyślnego w okresie próby powoduje, iż jest spełniona przesłanka wznowienia określona w art. 540 § 2 k.p.k., bowiem ten właśnie zakres przepisu art. 75 § 1 k.p.k. został zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny.

W realiach niniejszej sprawy istotne jest to, że Sądy obu instancji orzekające w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej przez Sąd Okręgowy w P. w wyroku z dnia 17 czerwca 2010 r., ograniczyły się do stwierdzenia istnienia przesłanek faktycznych i powołały się na obligatoryjny charakter rozwiązania ustawowego wynikającego z ówczesnego brzmienia przepisu art. 75 § 1 k.k. W świetle wykładni tej normy, powszechnie przyjętej w tym czasie, nie miały w ogóle podstaw do podjęcia rozważań na temat ewentualnego istnienia okoliczności szczególnych mogących przemawiać za odstępianiem od zarządzenia wykonania kary orzeczonej wobec skazanego A. C. Nie sposób zatem ocenić, czy dokonanie takiej analizy i oceny mogło spowodować wydanie rozstrzygnięcia odmiennego – korzystniejszego z punktu widzenia skazanego. Brak zapewnienia sądom takiej możliwości został uznany za niezgodny z Konstytucją RP i wobec spełnienia przesłanki określonej w art. 540 § 2 k.p.k. – uzasadnia wznowienie postępowania dotyczącego zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 17 czerwca 2010 r.

Konsekwencją powyższego stanowiska jest uchylenie postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 30 stycznia 2013 r., oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 19 listopada 2012 r. – w oparciu o przesłankę przewidzianą w art. 540 § 2 k.p.k., tj. orzeczenia o niezgodności z Konstytucją przepisu art. 75 § 1 k.k. obowiązującym w momencie rozstrzygania o zarządzeniu wobec A. C. wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w P.

Jednocześnie, w związku z upływem okresu próby określonego w powołanym wyżej wyroku, a także upływem dalszego okresu 6 miesięcy przewidzianego w art. 75 § 4 k.k., należało umorzyć postępowanie w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej tym wyrokiem wobec A. C.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.

kc